

Draaiboek

Met aangescherpte doelstellingen en forse fondsen voor klimaat en stikstof toont het nieuwe regeerakkoord flinke ambities. Nu is het zaak om tot een draaiboek te komen dat woorden en verwachtingen omzet naar uitvoering en resultaten. Voor het opstellen van zo'n draaiboek reik ik enkele opmerkingen en kanttekeningen aan.

Laten we positief beginnen. Het vorige Kabinet noemde zich al groener-dan-ooit, toch worden haar klimaatambities door dezelfde coalitiepartijen nu ruimschoots overtroffen: de reductiedoelstelling van 49% wordt opgehoogd naar het Europese niveau van 55% en het beleid richt zich veiligheids-halve op 60% broeikasgasreductie in 2030. Ook het stikstofbeleid kent een hogere ambitie: de doelstelling van de stikstofwet wordt in lijn met het advies van de Commissie Remkes naar voren gehaald, van 2035 naar 2030. En het blijft niet bij woorden: met een klimaatfonds van 35 miljard euro en een stikstoffonds van 25 miljard euro zijn er forse budgetten vrijgemaakt om deze ambities haalbaar en betaalbaar te maken. Dat is mooi. Bij de imponerende omvang van deze fondsen past echter een nuancerende kanttekening. Van de klimaatgelden komt in deze regeerperiode 6.1 mld en van de stikstoffonden 3.5 mld tot besteding. Dat is 2 respectievelijk 1 mld per jaar. Een mooi begin maar nog niet direct de in de toelichting op het regeerakkoord veelvuldig genoemde *gamechanger*.

Een verstandige zet is het beleid richten op een hogere klimaatdoelstelling dan de Europese taakstelling voorschrijft voor Nederland. Met 60% reductie in 2030 kunnen onvermijdelijk optredende tegenvallers worden opgevangen. Dit is extra van belang omdat de resterende remweg naar 2030 steeds korter wordt.

Het klimaatbeleid bevat ook een tegenstrijdig punt. Het nieuwe Kabinet bepleit een internationale aanpak, maar voert gelijktijdig een nationale CO₂-toeslag in, bovenop de fors aangescherpte ETS-prijzen. Dit vormt geen stimulans voor begrip en draagvlak bij het internationaal actieve bedrijfsleven. Na de vaststelling van het pakket Fit For 55 (FF55) van de Europese Commissie wil het kabinet haar klimaatbeleid herijken: een mooie gelegenheid om deze weeffout te herstellen.

In kritische reacties op het regeerakkoord is opgemerkt dat beleidsdoelen ook gehaald kunnen

worden met aangescherpte normstelling en stevige regelgeving. Zo'n aanpak bespaart miljarden aan subsidies en legt de kosten neer bij de vervuiler. Zeker, maar als Nederland innovaties sneller dan Europa wil realiseren en bedrijven niet op kosten wil jagen in de concurrentie met de buurlanden, dan biedt het gericht inzetten van subsidies daar goede mogelijkheden voor. Deze subsidies kunnen geleidelijk worden afgebouwd als Europa haar beleid verder aangescherpt.

-----
*‘Zet in een draaiboek
 woorden en verwachtingen
 om naar uitvoering en
 resultaten’*

Voor het stikstofbeleid wordt 6.1 mld euro uitgetrokken voor de opkoop van agrarische bedrijven en 5.7 mld euro voor de financiële afwaardering van grond. Eerder rekende PBL voor dat beleidspakketten met 10 mld euro voor opkoopregelingen en 9 mld euro voor afwaardering leiden tot een daling van het areaal stikstofgevoelige natuur met 60% in 2030. Nu is het beleidsdoel 74%. Kortom, de nieuwe beleidsinzet en budgetten ogen fors, maar getracht wordt met minder middelen een hoger doel te halen. Deze combinatie is geen garantie voor succes. En waarom subsidies bieden aan bedrijven die op termijn toch moeten verdwijnen omdat ze bij gevoelige gebieden liggen? Dat is niet erg zinvol. Zo ga je niet met publiek geld om, maar ook zeker niet met boeren! Deze op termijn ondoelmatige subsidies kunnen beter worden samengevoegd met de beschikbare 4.3 mld voor een gericht beleid, dat economisch perspectief biedt aan de echte blijvers en aan een toekomstgericht plattelandsbeleid.

Tot slot, de governance. Het nieuwe Kabinet kent veel ministers “van” met forse beleidsdepartementen en veel ministers “voor” met forse fondsen. Die moeten onderling tot productieve samenwerking komen. Dat geldt ook voor de samenwerking tussen de departementen, met de provincies en gemeenten en met de burgers en maatschappelijke organisaties. Een mooi punt voor het draaiboek. ●●●

JAAP JELLE FEENSTRA

JAAP JELLE FEENSTRA IS VOORMALIG LID TWEEDE KAMER, VOORMALIG VOORZITTER VVM EN PUBLIC AFFAIRS OFFICER VAN HAVENBEDRIJF ROTTERDAM.